24.3.2025

Asia: KAA 2/2024 vp Kannabis lailliseksi, säännellyksi ja verolle

Helsingin kaupungin lausunto eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnalle kansalaisaloitteesta koskien kannabiksen laillistamista

HEL 2025-004362 T 03 00 00

20.10.2022 päivätyssä kansalaisaloitteessa ehdotetaan ryhtymistä lainvalmisteluun, jolla kannabiksen laittomuus kumottaisiin ja se korvattaisiin seuraavasti:

1. Kannabiksen käyttö, hallussapito, omatarveviljely, valmistus ja myynti sallittaisiin ikärajoin.
2. Luotaisiin muihin päihteisiin rinnastuva kannabiksen valmistuksen ja myynnin sääntelyjärjestelmä ottaen oppia kannabiksen jo laillistaneiden valtioiden ja osavaltioiden kokemuksista. Sääntelyllä tavoiteltaisiin haittojen minimointia yksilöille ja yhteiskunnalle alkoholi- ja tupakkalainsäädännön tavoin.
3. Asetettaisiin kannabikselle vero, jolla korvattaisiin sen aiheuttamat haitat yhteiskunnalle.
4. Määriteltäisiin päihdyttävän kannabiksen ja ei-päihdyttävän kannabiksen eli hampun ero selkeästi, jotta hamppua kasvattavat maatalousyrittäjät voisivat toimia alallaan.
5. Poistettaisiin kannabiksen käyttömerkinnät sekä vähäisestä kasvatuksesta ja myynnistä aiheutuneet rikosrekisteri- ja muut vastaavat merkinnät.

Helsingin kaupunki ei kannata lainvalmisteluun ryhtymistä. Kannabis on riippuvuutta aiheuttava aine ja aiheuttaa fyysisiä, psyykkisiä ja sosiaalisia haittoja. Kannabiksen valmistuksen ja myynnin salliminen kontrolloi-

dussakin ympäristössä johtaa huumausaineiden käyttöön liittyvien ongelmien voimistumiseen.

Kannabis on rikoslaissa tarkoitettu huumausaine, jonka käyttö, valmistaminen ja viljely on rangaistavaa. Huumeiden valmistamisesta tai viljelemisestä voidaan määrätä enintään kaksi vuotta vankeutta. Huumausaineen käyttörikoksesta voidaan nykyisin tuomita sakkoja tai enintään kuusi kuukautta vankeutta. Vaikka kannabiksen käyttö on rangaistava teko, rikoslaki mahdollistaa jo nykymuodossaankin kannabiksen käyttäjän tuomitsematta jättämisen.

Rikoslain 50 luvun 7 §:ssä säädetään, että huumausaineen käytöstä voidaan jättää syyte nostamatta tai rangaistus tuomitsematta, jos epäiltyä rikosta tai rikosta on huumausaineen määrä ja laatu, käyttötilanne sekä olosuhteet muutoinkin huomioon ottaen pidettävä kokonaisuutena arvostellen vähäisenä. Syyte voidaan myös jättää nostamatta tai rangaistus tuomitsematta, jos rikoksesta epäilty tai tekijä on hakeutunut sosiaali- ja terveysministeriön hyväksymään hoitoon. Merkintä kannabiksen käyttörikoksesta ei estä pääsyä mielenterveys- tai päihdehoitoon tai mihinkään muuhun hoitoon.

Mikäli henkilö on alle 15-vuotias, käyttörangaistuksen sijaan poliisi puhuttaa lapsen tai nuoren yhdessä tämän huoltajan ja sosiaaliviranomaisen kanssa. Helsingissä kyseinen sosiaaliviranomainen on sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan Ankkuritiimin sosiaalityöntekijä. 15–18-vuotiaalle ensikertalaiselle poliisi antaa huomautuksen ja puhuttaa nuoren yhdessä huoltajan ja Ankkuritiimin sosiaalityöntekijän kanssa. Myöhemmissä käyttörikoksissa vastuu siirtyy syyttäjälle. Poliisi voi antaa huomautuksen ja tehdä hoitoonohjauksen myös täysi-ikäiselle henkilölle, jonka hallussa pitämä kannabismäärä on vähäinen ja tarkoitettu omaan käyttöön.

Kannabiksen valmistamisen ja myynnin laillistaminen ei ole kannatettavaa. Kansainvälinen näyttö esimerkiksi Yhdysvalloista ja Kanadasta osoittaa, että kannabiksen myynnin salliminen johtaa kannabiksen käytön kasvuun. Lisääntyvä kannabiksen käyttö saattaisi johtaa huumausaineiden käyttöön liittyvien ongelmien voimistumiseen sekä sosiaali- ja terveyspalvelujen tarpeen lisääntymiseen.

Tutkimusnäyttö Yhdysvalloista viittaa myös siihen, että lisääntyneellä kannabiksen käytöllä on vaikutuksia opiskeluun ja se voi johtaa huonompaan koulumenestykseen sekä vähäiseen koulutukseen osallistu-

miseen. Runsas kannabiksen käyttö heikentää kognitiota, mikä vaikuttaa etenkin nuorilla suoriutumiseen koulussa ja opinnoissa. Kannabiksen myynti voi myös keskittyä tietyille asuinalueille, mikä voi voimistaa segregaatiota.

Kannabiksen pitkäaikaisella käytöllä on lukuisia kielteisiä vaikutuksia terveyteen ja toimintakykyyn. Runsas kannabiksen käyttö lisää väestötasolla muun muassa liikenneonnettomuuksien riskiä. Kannabista runsaasti etenkin teini-iässä käyttäneillä henkilöillä mahdollinen psykoosiin sairastuminen tapahtuu keskimäärin noin kaksi vuotta aikaisemmin kuin muilla psykoosiin sairastuvilla. Kannabiksen käyttöä jatkavien psykoosipotilaiden sairaus on keskimäärin vaikeampi ja edellyttää myös useammin ja pidempiä sairaalahoitoja.

Kannabiksen käyttäjien hoitoonohjausta on syytä kehittää poliisin ja sosiaali- ja terveyspalvelujen yhteistyönä.

Lisätiedot

Pia Pulkkinen, päihdepalvelujen päällikkö
puhelin: 09 310 23013, pia.pulkkinen@hel.fi

Juha Jolkkonen, toimialajohtaja
puhelin: 09 310 42215, juha.jolkkonen@hel.fi

24.3.2025

Juha Jolkkonen
sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan toimialajohtaja

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.